

MYSLET FILMEM

8. 11. 2023 – 18. 2. 2024

Galerie hlavního města Prahy

Dům U Kamenného zvonu

Staroměstské náměstí 13, Praha 1

út–ne 10–20 h

Autorka koncepce a kurátorka: Sandra Baborovská

Zastoupení umělci a umělkyně: Zbyněk Baladrán, Radek Brousil, Jakub Jansa, Ján Mančuška, Lea Petříková, Sara Pinheiro, Tomáš Svoboda, Ondřej Vavrečka

„Člověk, který sleduje dění kolem sebe, je svým vlastním režisérem, kameramanem a střihačem zároveň. Podle toho, na co upírá pozornost, na co zaostřuje, kam vede jeho pohled,“ říká autorka a kurátorka výstavy Sandra Baborovská

Film je „forma, která myslí“, poznamenal již režisér Jean-Luc Godard. Skladba obrazů a zvuků dokáže formulovat určité ideje, ale také reflektovat materiální, formální a narativní prvky, jež filmové médium utvářejí. Výstavní a publikační projekt *Myslet filmem* se zaměřuje na způsoby, jakými současné audiovizuální umění filmovou řeč nejen posouvá, ale i navrácí k jejím kořenům.

Všechna tři patra v Domě U Kamenného zvonu mají společného jmenovatele, a tím je film jako vyprávění v galerijním prostoru. Snímky jsou z větší části natočeny za pomoci profesionálního štábu (kamera, střih, zvuk) a profesionálních herců/performerů zastoupenými napříč různými filmy na výstavě: Ester Geislerová a Tereza Hořová (postavy Vědmy), Cyril Dobrý (Polomrtvá ryba), Miroslav Krobot (herec představující sám sebe), Jan Vondráček (voice over) a další.

V prvním patře prezentujeme projekt Jakuba Jansy nazvaný *The Garden of Problems*, který poprvé na jednom místě shrnuje epizody z cyklu *Club of Opportunities* natočené od roku 2017 až do současnosti. Místo „netflixu“ divák navštěvuje galerii. Klub tematizuje společenské problémy dnešní doby a klade otázky autority a hierarchických vztahů. Nízké formy povyšují svůj status na vysoké a naopak. Někde během této proměny vznikají nové příležitosti. Každý díl vytváří situace na pomezí reality a fikce, kdy je příběh postupně odhalován prostřednictvím videa, objektů, scénografie a herecké performance.

Výstava v druhém patře dává prostor současným českým umělkyním a umělcům (jak tvůrcům a tvůrkyním zaměřeným na filmové médium – Ondřej Vavrečka, Lea Petříková, Ján

G TISKOVÁ ZPRÁVA HMP

Mančuška, tak těm napojeným na umění pohyblivého obrazu – Tomáš Svoboda, Zbyněk Baladrán, či zvukového designu – Sara Pinheiro). Záměrně vedle sebe na jedné platformě vystavujeme vizuální umělce, kteří vzešli z výtvarných škol, a filmaře z FAMU nebo tvůrce z obou uměleckých sfér. Paradoxně jsou tyto protipóly působící v rámci audiovizuálního světa ve svém spojení neobvyklé, neboť spolu nejsou prezentovány často, což vytváří nečekanou dynamiku. Filmař Ondřej Vavrečka, pedagog FAMU, je prezentován kostýmem a svými kolážemi, v nichž komentuje a tematizuje film, konkrétně stříh. Není náhodou, že snímek *Odlesk* (2008) Jána Mančušky vzešel z jeho stříhačské dílny. Stejně tak Sara Pinheiro, zvuková umělkyně působící rovněž na FAMU, vytvořila sound design k filmu *Jako z filmu* (2016). Lea Petříková, prošla UMPRUM i FAMU a její snímek *Historie plátěného filmu* (2021), natočený na „materiál“, zkoumá „povrch“ filmového plátna.

Všichni vystavující umělci mají ambici vyjadřovat se pomocí pohyblivého obrazu, ať už příběhově (Ján Mančuška, Jakub Jansa, Radek Brousil), nebo esejisticky (Lea Petříková, Zbyněk Baladrán – *Noc světa*, 2011; Tomáš Svoboda – *Žiju film*, 2015).

Kniha *Myslet filmem* sestavená editory Sandrou Baborovskou a Jiřím Angerem poskytuje nástroje, jak rozumět kontinuitám i diskontinuitám mezi klasickou filmovou montáží a jejím „druhým životem“ v současném hypermediálním umění a kultuře. Kolektivní monografie se soustředí na způsoby, jakými filmová montáž rezonuje v současném umění a mediálním prostoru. Texty se zaměřují na analýzu filmové montáže obecně, na vnímání skladby pohyblivého obrazu diváka v galerii a zároveň na způsoby přenesení stříhové skladby do prostoru lidského pozorování. Publikace zahrnuje šest textů (čtyři nové, dva čerstvě přeložené od Sergeje Ejzenštejna a Georgese Didi-Hubermana), jež staronovou problematiku filmové montáže nahlížejí z pohledu teorie i praxe. Záměrem bylo obsáhnout jak články teoretizujících praktiků, tak praktikujících teoretiků. V prvním případě jde o konceptuálně uvažující filmaře-stříhače (Ondřej Vavrečka), kteří svébytně uměleckým jazykem demonstrují, do jaké míry teoretické uchopení montáže vychází z materiální praxe. Ve druhém se jedná o statě autorek a autorů z odborně-akademického prostředí (Sandra Baborovská, Noemi Purkrábková a Jiří Anger), kteří do svého přemýšlení o stříhové skladbě a audiovizuální kultuře promítají i své praktické zkušenosti, ať už kurátorské, či umělecké.

Součástí výstavy je i projekce vybraných snímků na pomezí filmu a vizuálního umění v kině Ponrepo. Každý ze tří večerů se zaměří na jednu z určujících otázek filmového média: projekci pohyblivých obrazů, vztah vizuální a zvukové zkušenosti a existenci filmu tváří v tvář času.

G TISKOVÁ ZPRÁVA HMP

První komponovaný večer nabídne konfrontaci s díly Martina Ježka a Jana Kulky, dvou tvůrců experimentujících s analogovou filmovou projekcí. Oba autoři nevybíravě a zcela záměrně otřásají našimi představami o tom, co by měl filmový zážitek splňovat. Demonstrují, jaké technické procesy a mechanismy stojí za tím, že na plátně vidíme plynule se odvíjející obrazy důvěrně známého světa, ale i jak tyto postupy využít podvrtně, aby (staro)nově prozkoumaly základy filmového média a pohyblivého obrazu. Zhmotňují tak vizi kinematografie, jejímž cílem není za každou cenu reprezentovat a vyprávět, ale vynalézat nové a nové cesty, jak útočit na smyslovou a nervovou soustavu diváctva.

Ve druhém pokračování cyklu se zaměříme na vztah němého a zvukového filmu. Filmová zkušenost je a vždy byla audio-vizuální. Dokonce i v dobách rané kinematografie byl zvuk úplně všude: živý hudební doprovod, hlas komentátora, hukot publika, chrčení promítačky. Co kdybychom však obrazovou a zvukovou složku přece jen zkusili osamostatnit? Téma otevřeme prostřednictvím prací Ondřeje Vavrečky a Sary Pinheiro. Zatímco Pinheiro se věnuje převážně zvukovému designu, Vavrečka je režisér a střihač operující převážně s fotochemickým filmem. Střet sonické kompozice s němým filmem ukáže, jak se vyrovnáváme s přítomností pouze jedné z určujících složek filmu, ale i s absencí té druhé.

Třetí, závěrečný večer programu rozkryje mnohoznačný vztah filmového média k času a časovosti. Film dokáže být lineárně se odvíjejícím dějem i neustálým opakováním stále stejných políček, otiskem uchovávajícím kdysi zachycený okamžik i fyzickým objektem nevyhnutelně podléhajícím stárnutí. Skrze aktuální snímky českých filmařek a vizuálních umělkyň – Ley Petříkové a Adély Babanové – zažijeme kontakt se dvěma pojetími temporality: časovostí, která přesahuje horizont všední zkušenosti, a časovostí, která nás zacykluje v přítomném momentu.

Light Underground V

Radek Brousil: Can You Still Feel the Butterflies?

Galerie hlavního města Prahy
Dům U Kamenného zvonu
Staroměstské náměstí 13, Praha 1
út–ne 15–20 h

Pátý ročník z cyklu *Light Underground* představí „zero waste“ film Radka Brousila *Can You Still Feel the Butterflies?* (2021), který je promítán ve sklepních prostorách Domu U Kamenného zvonu, a doprovoben materiálově udržitelnou scénografií (na instalace byly použity upcyklované látky), nově vyrobené kulisy jsou doslova šité přímo na míru středověkých sklepních prostor.

Mluvíme o konci světa, ale zdá se, že ho nedokážeme pocítit, nedokážeme uchopit jeho skutečný význam a dosah. Autentický intimní prožitek ve filmu autor dosahuje prostřednictvím manýry avantgardních kostýmů, rekvizit a stylizovaných dialogů, které vycházejí z textů indie-emo písní z 90. let. Fungují jako odraz kulturního kolektivního vědomí, skládají se z popisu osobních pocitů lásky, úzkosti, bolesti a sebedestruktivních sklonů.

Radek Brousil ve spolupráci s architektem výstavy Miroslavem Pazderou dekonstruovali film do kulis (brána z poloviny 19. století podle sochaře Václava Levého) a nápisu z neonu, který osvětluje středověké sklepní prostory a posunuje celý audiovizuální projekt do současné estetiky. Setkávají se tak různé epochy v jednom romantizujícím příběhu s finálním původním písňovým trackem v podání autora filmu. Ústřední píseň nazpíval a složil Radek Brousil, spoluautorem hudby je Igor Bruso.

Výstava z cyklu *Light Underground* je pátým pokračováním podpořeným programem Umění pro město.

G TISKOVÁ ZPRÁVA HMP

Autorka a kurátorka výstavy: Sandra Baborovská

Architektonické řešení: Tomáš Svoboda (*Myslet filmem*, 2. patro)

Jakub Červenka (Jakub Jansa: *The Garden of Problems*, 1. patro)

Miroslav Pazdera (Radek Brousil: *Can You Still Feel the Butterflies?*, Light Underground V)

Grafické řešení: Anymade Studio

Výstavní program Galerie hlavního města Prahy je podporován Ministerstvem kultury České republiky.

Mediální partneři: Art&Antiques, ArtMap, Artalk, Flash Art, A2, Artiki, Revolver Revue, Artyčok.tv, protisedi.cz, Radio 1, Český rozhlas Radio Wave

Vstupné: 150 Kč plné (dospělí) / 60 Kč snížené (studenti) / 20 Kč seniorské

Kontakt pro novináře:

Michaela Vrchotová

+420 725 818 721

vrchotova@ghmp.cz

Další informace:

www.ghmp.cz

www.facebook.com/ghmp.cz

www.instagram.com/ghmp.cz

Galerie hlavního města Prahy je jednou z nejvýznamnějších galerií v České republice, která se ve své výstavní činnosti zaměřuje zejména na moderní a současné umění. Shromažďuje, ochraňuje a odborně zpracovává umělecké sbírky hlavního města Prahy. V současné době GHMP vystavuje v sedmi objektech: v Domě U Kamenného zvonu, v Městské knihovně – 2. patro, v Colloredo-Mansfeldském paláci, v Domě fotografie, v Bílkově vile, v Zámku Troja a v Domě Františka Bílka v Chýnově.

DOPROVODNÝ PROGRAM

Filmové večery v kině Ponrepo

čt 16. 11. 2023, 18.00

Myslet filmem I: projekce

První komponovaný večer nabídne konfrontaci s díly Martina Ježka a Jana Kulky, dvou tvůrců experimentujících s analogovou filmovou projekcí. Oba tvůrci nevybíravě a zcela záměrně otřásají našimi představami o tom, co by měl filmový zážitek splňovat. Demonstrují, jaké technické procesy a mechanismy stojí za tím, že na plátně vidíme plynule se odvíjející obrazy důvěrně známého světa, ale i jak tyto postupy využít podvrtně, aby (staro)nově prozkoumaly základy filmového média a pohyblivého obrazu. Zhmotňují tak vizi kinematografie, jejímž cílem není za každou cenu reprezentovat a vyprávět, ale vynalézat nové a nové cesty, jak útočit na smyslovou a nervovou soustavu diváctva.

Předfilm, Jan Kulka, 2016, 20 min

Průpravná cvičení, Jan Kulka, 2016, 25 min

Hra na ohradu, Martin Ježek, 2010, 28 min

čt 30. 11. 2023, 18.00

Myslet filmem II: obraz kontra zvuk

Ve druhém pokračování cyklu se zaměříme na vztah němého a zvukového filmu. Filmová zkušenost je a vždy byla audio-vizuální. Dokonce i v dobách rané kinematografie byl zvuk úplně všude: živý hudební doprovod, hlas komentátora, hukot publika, chrčení promítačky. Co kdybychom však obrazovou a zvukovou složku přece jen zkusili osamostatnit? Téma otevřeme prostřednictvím prací Ondřeje Vavrečky a Sary Pinheiro. Zatímco Pinheiro se věnuje převážně zvukovému designu, Vavrečka je režisér a střihač operující hlavně s fotochemickým filmem. Střet sonické kompozice s němým filmem ukáže, jak se vyrovnáváme s přítomností pouze jedné z určujících složek filmu, ale i s absencí té druhé.

Coagula, Ondřej Vavrečka, 2005–2007, 16 min

SLAM, Sara Pinheiro, 2023, 17 min

čt 7. 12. 2023, 18.00

Myslet filmem III: časovost

Třetí, závěrečný večer programu rozkryje mnohoznačný vztah filmového média k času a časovosti. Film dokáže být lineárně se odvíjejícím dějem i neustálým opakováním stále stejných políček, otiskem uchovávajícím kdysi zachycený okamžik i fyzickým objektem nevyhnutelně podléhajícím stárnutí. Skrze aktuální snímky českých filmařek a

G TISKOVÁ ZPRÁVA HMP

vizuálních umělkyně – Ley Petříkové a Adély Babanové – zažijeme kontakt se dvěma pojetími temporality: s časovostí, která přesahuje horizont všední zkušenosti, a časovostí, která nás zacykluje v přítomném momentu.

If I Ever Lose My Eyes, Lea Petříková, 2023, 62 min

Zákon času, Adéla Babanová, 2023, 30 min

Komentované prohlídky

st 22. 11. 2023, 18.00

kurátorka výstavy Sandra Baborovská a spolueditor výstavní publikace Jiří Anger

st 6. 12. 2023, 18.00

kurátorka výstavy Sandra Baborovská si pozve autory některých vystavených děl

čt 18. 1. 2024, 18.00

Noemi Purkrábková a Jakub Jansa provedou částí výstavy s názvem *The Garden of Problems*

EDUKAČNÍ PROGRAM

Sobotní výtvarné workshopy

Během edukačních aktivit přiblížíme návštěvníkům výstavu interaktivní a kreativní formou. Zdrojem inspirace se nám stanou díla umělkyně a umělců zaměřených na filmové médium nebo na oblast zvukového designu. Budeme pozorovat a zkoumat, jakým způsobem prezentovaná díla umělců používají filmový jazyk a jak obohacuje jejich původní výtvarné koncepty. Vysvětlíme si, co znamená klasická filmová montáž neboli střihová skladba a jak může ovlivňovat či proměňovat naše vnímání. Zamyslíme se i např. nad tím, jak lze zacházet s filmem jako vícerozměrným objektem apod. Prostřednictvím individuální interakce s díly a jejich následné interpretace a diskuze budeme konfrontovat a komparovat mnoho úhlů pohledů účastníků programu na jednotlivá konkrétní díla. V rámci využití nových médií budeme vlastními smartphony natáčet krátká videa na základě předem vymyšleného scénáře. Pro tvorbu krátkých filmů využijeme techniku stop motion. Zapojíme také další nové technologie jako VR brýle apod. Workshopy budou rozvíjet vizuální, informační a mediální gramotnost a podporovat kreativní a kritické myšlení.

Další edukační a doprovodné programy budou vznikat ve spolupráci s Národním filmovým archivem, s Muzeem NaFilm, s Aeroškolou, Animáníi a Městskou knihovnou Praha. Na rok 2024 je plánována dvoudenní odborná konference v Domě U Kamenného zvonu pro edukátory, lektory a pedagogy, kde budou prezentovány organizace a projekty, které se zabývají propojováním výtvarného a filmového umění, audiovizuální výchovou a

G TISKOVÁ ZPRÁVA HMP

zapojováním nových médií do vzdělávání (např. NaFilm, NFA, Aeroškola, Animánie, GHMP a další). Následovat budou workshopy v Edukačním centru GHMP v Colloredo-Mansfeldském paláci. Pro bližší informace sledujte webové stránky GHMP.

sobota 13. 1. 2024, 13.00–18.00, *Film jako objekt*, Dům U Kamenného zvonu

sobota 10. 2. 2024, 13.00–18.00, *Různé úhly vyprávění*, Dům U Kamenného zvonu

Výtvarné dílny pro dospělé a seniory / integrační a mezigenerační programy

Během interaktivních výtvarných workshopů se seznámíme s celkovou koncepcí výstavy. Výtvarné dílny budou zaměřeny na fenomén filmu z pohledu příběhu a také z hlediska střihové skladby. Na příběh se podíváme jako na sled událostí jednotlivých výjevů, které pozorujeme v průběhu času, nebo také jako na základní princip myšlení. Workshopy pod názvem *Obraz, diptych a příběh* budou zaměřeny na obrazovou složku a časovou kompozici prostřednictvím rozličných forem výtvarného ztvárnění – statický obraz, dvoudílný výjev (diptych) a chronologicky uspořádané obrazy prostřednictvím zaznamenaného příběhu (propojení textu a obrazu). Ve výtvarné práci se budeme pohybovat od kresebných technik až po médium malby.

V sérii dílen s názvem *Koláž a principy montáže* budeme věnovat pozornost práci s papírem a jako výtvarný materiál uplatníme např. tištěné materiály, vlastní dokumenty, textové a kresebné záznamy a fotografie. Prostřednictvím kombinované a experimentální techniky (koláž, fotomontáž, asambláž, kresba apod.) vytvoříme osobitá vyjádření.

18. 1. 2024, 15.00–18.00, *Obraz, diptych a příběh*, Edukační centrum

21. 1. 2024, 11.00–14.00, *Obraz, diptych a příběh*, Edukační centrum

21. 1. 2024, 15.00–18.00, *Obraz, diptych a příběh*, Edukační centrum

25. 1. 2024, 15.00–18.00, *Koláž a principy montáže*, Edukační centrum

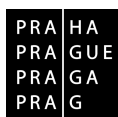
28. 1. 2024, 11.00–14.00, *Koláž a principy montáže*, Edukační centrum

28. 1. 2024, 15.00–18.00, *Koláž a principy montáže*, Edukační centrum

Interaktivní prohlídky výstavy pro všechny typy škol i další věkové a zájmové skupiny s možností následné výtvarné reakce ve formě vlastní tvorby. Akce přizpůsobujeme časově, tematicky i úrovní náročnosti konkrétním požadavkům každé školy.

Kontakt: edukace@ghmp.cz

Pro termíny workshopů a nabídku dalších edukačních aktivit zaměřených na ostatní cílové skupiny, jako jsou například znevýhodnění návštěvníci nebo rodiče s dětmi na rodičovské dovolené, sledujte ghmp.cz/edukace.

Galerie hlavního města Prahy je jednou z nejvýznamnějších galerií v České republice, která se ve své výstavní činnosti zaměřuje zejména na moderní a současné umění. Shromažďuje, ochraňuje a odborně zpracovává umělecké sbírky hlavního města Prahy. V současné době GHMP vystavuje v sedmi objektech: v Domě U Kamenného zvonu, v Městské knihovně – 2. patro, v Colloredo-Mansfeldském paláci, v Domě fotografie, v Bílkově vile, v Zámku Troja a v Domě Františka Bílka v Chýnově.